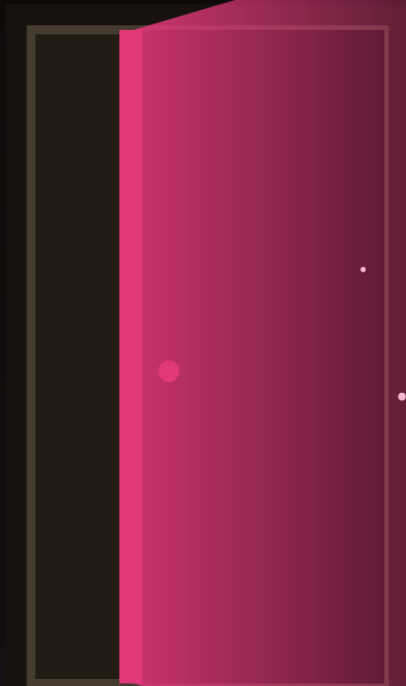

FURUBORDET FORLAG

ute

noveller

TOR ANDREAS MAHLSEN

«Det var ute livet lå.»

ute

TOR ANDREAS MAHLSÉN

ute

noveller

FURUBORDET FORLAG

2025

© Furubordet forlag 2025

Omslag: Furubordet forlags designavdeling

Satt med Georgia 10,5/16

1. opplag

INN H O L D

I - S K A P E T

Fjorden.....	7
Even	10
To telefoner	13

II - B Y E N

Skapdøra	19
London Pub.....	23
Gaysir.....	26
Nachspiel	29
Henrik	32
Skeive dager.....	35
Ingrid igjen.....	38

III - B Y G D A

Heime.....	43
Even igjen	48
ute.....	51

I - S K A P E T

Fjorden

Folk forventer at man skal ha hatt det jævlig. Det er det første jeg har lært etter at jeg kom ut: folk vil ha en historie med mørke i, en far som slo eller ei bygd som frøys en ut, noe som forklarer, noe de kan legge hodet på skakke til. Og så sitter jeg der på fest etter fest, tjuetre år gammel med cava i plastglass, og må skuffe dem: jeg hadde en drittfine barndom. Beklager. Det fantes ikke en sky over den fjorden før jeg fant opp noen sjøl.

Jeg er født i åttiåtte, i mai, «midt i sildeinnsiget», som pappa sier, som om det forklarer noe ved meg, og kanskje gjør det det. Vi bodde i huset etter farmor, hvitt, med kjøkkentrapp mot vest og fjorden nedafor, og barndommen min lukta av tang og gressklipp og to-takts påhengsmotor, og den smakte saft og makrell, og den hørtes ut som mamma som roper middag utover et nabolag der alle mødrene ropte middag i samme kvarteret, et helt kor av middager klokka fire.

Vi var frie på en måte unger visst ikke er lenger. Vi sykla ned til kaia i flokk, seks-sju unger på for store og for små sykler, og vi fiska krabbe med blåskjell knust mot betongkanten, og ingen voksne visste hvor vi var fra frokost til det ropende middagskoret, og ingen drukna, enda vi gjorde ting på den kaia som ville gitt dagens foreldre hjerteinfarkt i samla tropp. Vi bytta Pokémon-kort med hard valuta og harde forhandlinger - jeg bytta bort et blankt Charizard for tre dritkort og et løfte om vennskap, og jeg vil si at det er det mest

meg som finnes, den handelen, jeg har drevet med varianter av den siden.

Pappa jobba på mekanisk verksted og lukta motorolje og sa lite, men det han sa sto seg. Han lærte meg å slå i en spiker da jeg var fem og å file en kjede da jeg var ni, og han sto på sidelinja på fotballkampene mine i den grønne jakka og ropte aldri, nikka bare, og ett nikk fra ham var verdt mer enn andre fedres hele heiagjeng, det visste jeg allerede da. Mamma styrte hus og bygd og oss med den nesa si - hun visste hvem som hadde gjort hva før vi kom inn døra, hun oppdro tre unger på den nesa - og hun sang surt til oppvasken, og lørdagene lukta det bakst i hele huset, og har man kjent den lukta som unge har man et sted å reise til i hodet resten av livet, gratis.

Karianne er fire år eldre, og hun øvde seg på å bli den hun er ved å organisere meg: hun laga skattekart med oppgaver, klippekort for godteri, regler for sofaen. Jeg protesterte og retta meg etter dem. Vi har fortsatt det systemet.

Og det var én ting til, som jeg ikke visste at jeg visste.

Jeg må ha vært ni-ti. Det gikk en fyr på bygda som de voksne kalte Pran, han var vel i førtiåra, han bodde aleine i huset etter foreldra og jobba på fergekaia, og han var - ingen sa noe ord om det, det fantes ikke ord på bygda på nittitallet - han var «sånn». Man sa det sånn: han er nå sånn, han Pran. Og ungene sa verre ting, ting vi hadde lært et sted, sånt sprer seg som lus, og en dag sto jeg på kaia og hørte en av de eldre gutta rope noe etter Pran da han gikk forbi, og alle lo, og jeg lo òg.

Og Pran snudde seg ikke. Han bare gikk, med den blå matposen sin, litt fortere.

Jeg husker at jeg slutta å le før de andre. Jeg visste ikke hvorfor. Det var som når man ler av en vits og så skjønner man midt i latteren at vitsen handler om en i rommet. Det var ingen tanke, jeg

var ti år, jeg visste ingenting om meg sjøl. Men kroppen visste. Kroppen min slutta å le et halvt sekund før hodet, og det halve sekundet har jeg tenkt på mange ganger siden, for det var det første. Det var det aller første.

Han døde da jeg var i tenåra, Pran. Det ble sagt at det var hjertet. Det ble ikke sagt så mye mer, og det var liksom det tristeste, at det ikke var mer å si, et helt liv oppsummert i «han var nå sånn» og «det var visst hjertet». Jeg tenker på ham nå, når jeg står på Youngstorget i regnbueflagg og glitter: at han levde førti år i den samme bygda som ga meg verdens tryggeste barndom, og at den samme tryggheten som bar meg var muren hans. Samme bygd. Samme folk. Det er det ingen vil høre når de vil ha barndomshistoria mi med mørke i: mørket var der, det var bare ikke mitt ennå. Jeg gikk rundt i det som en unge går rundt i en by full av voksne bekymringer, fri, fordi noen andre bar dem.

Så nei. Jeg har ingen sår barndom å by på. Jeg har fjorden og krabbene og det blanke Charizardet jeg ga bort for vennskap, og mammas bakstlukket og pappas nikk, og jeg har et halvt sekund på en kai der latteren min stoppa før jeg visste hvorfor.

Det er arven min. Alt sammen. Både det som bar, og det halve sekundet.

Resten av denne boka handler vel egentlig om det halve sekundet.

Even

Even og jeg var bestevenner fra vi var åtte, av den sorten bestevenner man er på bygda, der man ikke velger hverandre, man blir tildelt: han bodde tre hus opp, vi var jevngamle, ferdig, resten var logistikk. Men det ble ekte, det ble det ekteste jeg hadde. Vi bygde hytte i skogen bak sauegjerdet i fjerde klasse og forsvarte den mot fiender som aldri kom. Vi hadde walkietalkier med en rekkevidde på hundre meter og et hemmelig språk med tre ord. Vi visste alt om hverandre, sånn unger vet alt: hvem som var redd for hunder (han), hvem som grein da Bambi-mora døde (jeg, og han sa det aldri til noen, og det var den første store tjenesten noen gjorde meg i livet).

Sommeren vi var tretten fikk familien hans ny hytte i Ryfylke, og jeg fikk være med, ei hel uke, bare familien hans og jeg. Det var den sommeren alt var i ferd med å skifte gir i oss, den sommeren kroppene begynte å gå sine egne veier og stemmene knakk, og vi lo av alt, absolutt alt var komisk det året, en hel verden av innforståtte vitser som foreldra hans ikke hadde tilgang til, og vi fiska fra svaberget og bada fra morgen til kveld og var brune og salte og udødelige.

Vi delte rom, køyeseng, han oppe og jeg nede. Og om kveldene prata vi i mørket, sånn man bare kan prate i køyeseng, når stemmen er kroppsløs og taket er nært: om alt, om universet og fotball og folk i klassen, og etter hvert, den uka, om det som var nytt, det alle

tenkte på det året. Jenter, sa vi. Man sa jenter. Det var ordet man hadde.

Jeg skal ikke fortelle detaljer, og det er ikke fordi jeg skammer meg - jeg er ferdig med å skamme meg, det har kosta meg nok - men fordi det er hans historie like mye som min, og han har ikke bedt om å stå i noen bok. Så jeg sier det sånn, og det er sannheten: den uka skjedde det ting mellom oss som var forsiktige og klønete og helt uskyldige, sånn som det skjer i tusenvis av telt og køyesenger og gutterom over hele dette landet hver eneste sommer, og som det aldri snakkes om etterpå. Nysgjerrighet, hadde en psykolog kalt det. Utforsking. Det er sikkert riktige ord. Men jeg vet noe ordene ikke får med seg: at for den ene av oss var det en stasjon på veien, og for den andre var det ankomst. At den ene glemte det innen skolestart, og at den andre lå våken i årevis og tenkte på ei hand mot ei hand i mørket, og visste, med den ordløse vissheten fra kaia, at dette kom til å bli dyrt.

Det som skjedde etterpå var det vondeste. Ikke noe drama - det fantes ikke drama å ta av, ingen så oss, ingen sa noe, det var ingenting å si noe om. Det som skjedde var stillhet, den norske spesialiteten. Vi kom hjem fra Ryfylke og var fortsatt bestevenner, og så var vi det litt mindre, uke for uke, umerkelig, som en fjære som trekker seg tilbake så sakte at man ikke kan peke på når båten begynte å stå på tørt land. Han begynte med fotball for fullt, jeg begynte med - jeg husker ikke hva jeg begynte med, jeg begynte vel med å vente. I niende hadde han kjæreste og ny gjeng. Vi nikka til hverandre i gangene. Vi nikka! Vi som hadde hatt tre ord i hemmelig språk, endte på nikk.

Og jeg vil være nøye her, for det er lett å gjøre ham til skurk, og han var ingen skurk. Han var tretten-fjorten år, akkurat som meg, og han hadde sikkert sine egne netter med taket nært, hva vet jeg. Ingen lærte oss noe. Det fantes ikke et eneste ord tilgjengelig i hele

kommunen for det som hadde skjedd i den køyesenga, ikke ett vennlig ord, bare de ordene som blei ropt etter Pran på kaia, og hvem faen på fjorten velger seg de ordene frivillig? Vi gjorde det eneste kulturen vår hadde lært oss å gjøre med ting som er større enn oss: vi la det i havet og rodde videre hver vår vei.

Men jeg skal si hva jeg savna, og det er ikke det folk tror. Jeg savna ikke det som skjedde. Jeg savna vennen min. Jeg savna walkietalkien og krabbefisket og han som aldri sa det med Bambi til noen. Det er det ingen forteller deg om å være ung og annerledes: at det første skapet ikke handler om sex, det handler om vennskap. Du lærer at det farligste som finnes er å bli helt sett, for den som har sett deg kan trekke seg unna, og da mister du ikke bare hemmeligheten, du mister mennesket. Så du slutter å bli sett. Du blir god på å bli halvt sett. Jeg ble norgesmester i halvt.

Han flytta til Stavanger etter videregående, hørte jeg. Anleggsmaskiner. Det passer ham. Han var alltid best på å bygge ting, hytta i skogen var hans design, jeg var bare arbeidskraft med walkietalkie.

Og hvis han mot formodning noen gang leser dette - han kommer ikke til å lese dette, folk som Even leser ikke novellesamlinger, og det er en av tingene jeg alltid har likt ved ham - så vil jeg bare ha sagt én ting, og det er ikke det han frykter:

Takk for hytta. Takk for språket med tre ord. Takk for at du aldri sa det med Bambi.

Det andre er oppgjort for lenge sida. Vi var unger. Ingen skylder noen noe fra den fjæra.

To telefoner

Fra jeg var atten til jeg var nesten tjue levde jeg to liv, og jeg var så god til det at jeg noen ganger tar meg i å være stolt, sånn som man kan være stolt av et innbrudd man har utført feilfritt: teknisk imponert og moralsk kvalm, samtidig, over samme jobb.

Det ene livet het Ingrid.

Ingrid var - er, hun finnes i beste velgående, hun aner bare ikke at hun er litteratur nå - det fineste mennesket i hele videregående. Det er ikke min vurdering, det var konsensus. Hun gikk helse og sosial, hun lo høyt i kantina så folk snudde seg og smilte uten å vite hvorfor, hun huska bursdagen til vaskepersonalet. Og hun valgte meg. Det er fortsatt en gåte på nivå med Bermudatriangelet: av alle gutta som sirkla rundt henne valgte hun den tynne, halv vittige fyren fra ytterst i fjorden, og jeg sa ja. Jeg vil at det skal stå der, uten pynt: hun spurte, på en fest på Frøyland i andre klasse, rett ut, sånn hun gjorde alt, og jeg sa ja.

Hvorfor sa jeg ja? Jeg har brukt mange netter på det spørsmålet, og de enkle svarene er sanne alle sammen, det er det som er så jævlig. Fordi jeg var atten og ville være normal, og hun var den peneste inngangen til normal som noensinne kom til å åpne seg. Fordi jeg faktisk elska henne - og her må du henge med, for dette er det ingen som vil høre: det var ikke løgn, det med Ingrid. Jeg elska lukta av håret hennes og søndagene hos familien hennes og måten hun sovna på midt i filmer med hodet på fanget mitt. Alt det var sant. Kroppen min var bare et annet sted, og jeg trodde, ærlig og

oppriktig, sånn man kan tro på det året, at det ville komme, at kjærligheten var lokomotivet og resten var vogner som ville følge etter bare farten kom opp.

Det andre livet het Joachim, og det bodde i telefonen.

Han var tjue, gikk på BI i Stavanger, og vi møttes der to gutter fra distrikta møttes i 2006: på internett, i et chatterom det tok førti minutter å logge inn på fra gutterommet med hjertet som ei skinnegang. Han skreiv «du virker normal lol» og jeg skreiv «du og lol», og det var, får man si, standarden på kurtisen vår, to redde gutter som forsikra hverandre om at de ikke var som de andre der inne, som om vi ikke satt i nøyaktig samme rom.

Vi møttes første gang på kaia i byn, en lørdag jeg offisielt var på fotballtur. Han var mindre kjekk enn på bildet og mye finere i virkeligheten, det er en forskjell, den lærte jeg der. Vi gikk rundt i to timer og prata om alt anna enn det vi var, og så, i bilen hans, i et parkeringshus, kyssa han meg, og jeg skal ikke skrive mange ord om det, men jeg skal skrive dette: det var som å komme i mål. Atten år gammel fikk jeg vite hva alle andre hadde visst siden ungdomsskolen, hva alle sangene handla om, hvorfor folk oppfører seg så idiotisk. Det er en grunn til at alle sangene finnes. Jeg satt i en Golf i et parkeringshus og hele det jævla Grand Prix-arkivet ga plutselig mening.

Og så begynte regnearket.

For det er det dobbeltlivet er, teknisk sett: et regneark. To telefonlogger som må vaskes. To sett venner som aldri må møtes. En kjæreste som lurte på hvorfor du er så rar på SMS i helgene, og en - hva var Joachim? vi hadde ikke ord, «typen» kunne ingen si høyt, vi sa «kompisen min i Stavanger» - en kompis i Stavanger som ble såra hver gang jeg omtalte ham som kompisen min i Stavanger. Jeg loggførte løgnene mine for å huske dem. Jeg hadde system, ekte system, med huskereglar: fotballturer som dekkhistorie

måtte legges til helger med ekte bortekamper, i tilfelle noen sjekka. Jeg var nitten år og dreiv kontraetterretning mot mennesker som var glade i meg.

En gang holdt det på å rakne, og jeg vil ha med den kvelden, for jeg har aldri vært så redd verken før eller siden, og det inkluderer alle legetimer og alle utforkjøringer. Det var russetida, mai i tredje, og det var landstreff-stemning på en camping utafor byn, og jeg sto i køen til pølseboden med Ingrid hengende på ryggen, rød dress, hes etter tre netter, lykkelig - og så så jeg Golfen. Den sto parkert borte ved inngangen, og ved siden av den sto Joachim, med to kompiser fra BI, for Stavanger-russen var der òg, sjølsagt, hele fylket var der, jeg hadde bare aldri tenkt tanken, for i hodet mitt bodde de to livene i hver sin verden, og verdener kolliderer ikke. Jo da. De parkerer ved samme pølsebod.

Han så meg. Jeg så at han så meg, og jeg så at han så henne på ryggen min, og det gikk kanskje tre sekunder, og i de tre sekundene lå hele livet mitt og vippta på en pølsebod-kø: ett ord fra ham, ett hei med feil tonefall, og alt raste. Og Joachim - og dette har jeg aldri fått takka ham for, det er en av grunnene til at denne boka finnes - Joachim snudde seg rolig mot kompiserne sine og lo av noe en av dem sa, og gikk andre veien, og kasta bort tre sekunder av sitt eget hjerte for at mitt skulle få slå videre i fred. Han nevnte det aldri siden. Ikke en eneste gang. Det var først i ettertid jeg har skjønnet hva det kosta ham, å være den det går an å gå forbi, den som aldri kan kreve et hei. Jeg ga ham den rollen i atten måneder og kalte det å være forsiktig.

Ingrid kjøpte pølse til meg og spurte om jeg fraus, siden jeg skalv. Jeg sa det var kaldt. Det var attende mai og nitten grader.

Man betaler for sånt. Ikke med avsløring - jeg blei aldri avslørt, det er nesten det verste, jeg var for god - man betaler innvendig, med valutaen som heter å være til stede. Jeg var aldri helt hos

Ingrid, for en del av meg satt og vokta telefonen. Jeg var aldri helt hos Joachim, for en del av meg satt hjemme hos Ingrid og hadde det vondt på hennes vegne, en slags stedfortredende anger, siden hun ikke visste at hun hadde noe å angre på meg for. Jeg var to halve gutter i to hele forhold, og begge fikk femti prosent og fortjente hundre.

De beste stundene i hele den perioden var de sjeldne helgene i Stavanger, når dekkhistoriene gikk opp og jeg fikk et helt døgn i hybelleiligheten hans på Storhaug. Vi gjorde ingenting. Det er det som er så rart å tenke på nå, med tanke på hvor mye planlegging, løgn og logistikk som lå bak hvert døgn: vi brukte dem på ingenting. Vi lagde taco. Vi så film med føttene i kryss over hverandre i sofaen. Han leste økonomipensum og jeg leste ingenting og plaga ham, og vi sov - bare sov - med vinduet på gløtt så måkene vekte oss. Det var det ulovlige, viste det seg. Ikke det folk tror er det ulovlige, det hadde vi liksom fått teknisk klarering for i egen skam, det var gjennomførbart, det kunne gjemmes. Men tacoen. Søvnene. Føttene i kryss. Hverdagen var det forbudte, det var den ingen av oss kunne forklare hjemme, en hel søndag av vanlig, kjedelig, gudsvelsigna samliv - det var den vi smugla, som andre smugler sprit, og jeg har aldri smakt noe sterkere siden.

Joachim ville mer, sjølsagt. Han var lenger framme enn meg, han hadde ord for seg sjøl, han sa «jeg er homo» like rolig som andre sier «jeg er fra Time», og han sa etter hvert setninga jeg grudde meg mest til i hele verden: «Du kan ikke holde på sånn her, du ødelegger tre folk, og jeg er en av dem.» Vi krangla i den Golfen så det dugga rutene, og det var vår eneste form for offentlighet, dugga ruter i parkeringshus, det var hele republikken vår.

Det tok slutt i to omganger. Joachim først: han møtte en som kunne holde ham i handa på gata i Stavanger, og han valgte det, og han hadde rett, og jeg låste meg inn på gutterommet og sa til

mamma at jeg hadde vondt i magen og lå et helt døgn og sørge over en person ingen visste eksisterte. Sorg uten vitner er forresten det ensomste som finnes, det kan jeg skrive under på, det burde stått om det i helsebøkene til Ingrid.

Og så Ingrid, et halvår seinere, og her kommer det jeg skammer meg mest over i hele livet, mer enn alt seinere fyll og alle seinere idiotier: jeg klarte ikke å si sannheten, så jeg ble en dårlig kjæreste isteden. Gradvis, feigt, styrt: kaldere, fjernere, til hun til slutt gjorde jobben for meg og slo opp, gråtende, og ba om unnskyldning - hun ba om unnskyldning, til meg - for at hun «ikke klarte å nå inn». Jeg lot henne bære det. Jeg sto i gangen hennes og lot det fineste mennesket i hele videregående tro at feilen lå hos henne, for det var billigere for meg den kvelden.

Atten måneder. To telefoner. Null avslørt.

Full pris.

Det er den novella. Jeg skulle ønske den var oppdikta.

II - BYEN

Skapdøra

Folk tror det er én dør. Det er det de spør om: «Når kom du ut?» Som om det var en dato, en enkelt terskel, ett skritt og så sto man i sola. Jeg skal si hvordan det faktisk var. Det er ikke én dør. Det er en jævla adventskalender, og bak hver luke står det et menneske du er glad i og venter på å få vite hvem du er, og du åpner dem én og én, i den rekkefølgen du tør, og noen luker står du foran i årevis.

Første luke: meg sjøl, en gang det siste året i Stavanger-tida, da Joachim var borte og Ingrid var borte og jeg satt igjen med regnearket og ingen gevinst. Jeg sa det høyt, aleine på hybelen i Oslo dit jeg hadde flytta for å «studere», som var mitt ord for å jobbe deltid på lager og finne ut av ting: Jeg er homo. Høyt, ut i rommet, til ingen. Stemmen holdt nesten ikke. Det er det raraste jeg vet, at man kan skvette av sin egen setning, men det gjorde jeg, jeg måtte sette meg.

Andre luke: Live. Kollektivet på Tøyen, tre soverom, mugg på badet, Live på kjøkkenet klokka to om natta med te og eksamensangst. Hun er fra Trondheim og studerer psykologi og har det psykologistudenten har før de blir psykologer: ekte, udannet nysgjerrighet. Hun spurte om jeg hadde dame på gang, jeg sa nei, hun sa «fyr, da?», helt lett, i forbifarten, sånn man legger en kopp i vasken - og der sto den plutselig åpen, luka, uten at jeg hadde åpna den, og jeg ble sittende og se ned i teen, og Live sa, stille: «Du. Det er helt greit. Du bestemmer når og om vi snakker om det.» Og så snakka vi om det til halv seks om morran, og da hun gikk og la seg

sa hun i døra: «Takk for tilliten, ass. Sov nå.» Takk for tilliten. Folk aner ikke hvilke setninger som blir stående i andre folk. Live tror sikkert ikke hun har sagt noe som helst viktig i sitt liv. Hun har sagt den.

Tredje luke, den tyngste: hjem.

Jeg tok den i romjula da jeg var tjue. Jeg hadde bestemt meg i toget vestover, sånn man bestemmer seg i tog, med panna mot ruta og Ustaoset forbi i mørket. Karianne fikk det først, på kjøkkenet hjemme, andre juledag, mens foreldra var i et juleselskap. Søstera mi hørte på hele den stotrende talen min - jeg hadde øvd, jeg hadde faen meg disposisjon - og så sa hun: «Ok. Var det det? Jeg trodde du skulle si du hadde gjeld.» Og så, etter en pause, med kulepennblikket sitt: «Hvem vet det? Jeg vil vite hvem jeg kan snakke med.» Hun laga liste. Hun organiserte comingouten min som hun organiserte alt, og jeg har aldri vært så glad for å bli administrert.

Mamma dagen etter. Jeg fikk ikke sagt mer enn halve setninga før hun begynte å grine, og jeg trodde et forferdelig sekund at det var den vonde gråten, og så sa hun: «Endelig. Endelig, gutten min. Jeg har venta i mange år på at du skulle klare å si det til meg.» Hun hadde visst. Sjølsagt hadde hun visst, hun med nesa, hun visste før meg, tror jeg. Og så sa hun det bare mødre kan finne på å si midt i historiens største øyeblikk: «Men du er så tynn. Er det noen som lager mat til deg i den byen?» Det store og det lille i samme åndedrag. Det er mamma. Det er hele mamma.

Og så pappa.

Jeg utsatte pappa til siste kvelden, og jeg skal være ærlig om hvorfor: det var ham jeg var redd for. Ikke redd for sinne, pappa har aldri vært sint en dag i sitt liv, redd for det verre - stillheten, at det skulle bli en garasje mellom oss for alltid. Han satt i stua og så på nyhetene, og mamma og Karianne fant plutselig på ting på kjøkkenet, hele huset var regissert, alle visste, og jeg satte meg i den

andre stolen og sa: «Pappa. Jeg må si deg noe.» Og han skrudde av TV-en. Det høres ut som ingenting. Mannen skrudde av TV-en midt i nyhetene, det hadde han ikke gjort siden Kong Olav døde.

Jeg sa det. Tre ord, de tre dyreste orda jeg eier.

Pappa satt stille. Lenge. Jeg hørte kjøleskapet durte på kjøkkenet, jeg hørte mitt eget blod. Og så nikka han sakte, sånn han nikker når en motor endelig avslører hvor feilen sitter, og sa:

«Sånn.»

Det var alt. Og så, etter enda en stund, mens han skrudde på TV-en igjen, som en avsluttende signatur: «Det skal godt gjøres å finne seg kar som er verre å ha i hus enn han fyren til Karianne. Han kan ikke skifte dekk engang.»

Det er den lengste talen faren min har holdt om følelser noensinne. Karianne lo så hun måtte sette seg da jeg refererte den. Preben fikk høre den i sommer og tok den som den hederen den faktisk er: du er målestokken, svoger. Ny kar i familien må bare slå dekkskift, så er han inne.

Jeg reiste tilbake til Oslo tredje januar, og på perrongen, da toget kom, gjorde pappa noe han aldri gjør: han tok rundt meg. Klossete, hardt, kort, en klem utført av en mann som fikk sin siste klem under Gerhardsen. Og inn i skulderen min, så lavt at jeg valgte å tro at jeg skulle høre det, sa han: «Du er grei nok som du er, gutt. Det har du alltid vært.»

Så det er svaret, når folk på fest spør når jeg kom ut, og venter på dato:

Jeg kom ut i november på en hybel, i mars på et kjøkken på Tøyen, i romjula på Vestlandet, luke for luke, og jeg er ikke ferdig, det blir man visst aldri, det står folk bak luker ennå.

Men den største luka åpna seg på en perrong i januar, og bak den sto det en taus mann fra et mekanisk verksted og hadde stått der hele tida.

Grei nok som du er. Det har du alltid vært.

Man kan leve lenge på sånt. Jeg sjekka. Man kan leve på det ennå.

London Pub

Live fulgte meg dit første gangen, det er sant og det får stå her: tjueto år gammel mann måtte ha med seg psykologistudine som støttekontakt for å tørre å gå inn på et utested. Hun sto med meg utafor i ti minutter mens jeg «røyka ferdig», som var kodespråk for å utsette, og til slutt sa hun: «Du. Det er en pub. Det er ikke en portal. Du kommer ut igjen på samme sida av byen.» Og så gikk vi inn, og der tok hun feil, for det ER en portal, det er akkurat det det er, og jeg kom aldri helt ut igjen på samme sida av noe som helst.

Jeg vet at London Pub er en sjapp. Jeg vil ha det protokollført at jeg vet det: det er øl i plastglass når det er trangt, det er klissete gulv og for høy musikk og turister som har lest om stedet i en guidebok, og de over tretti klager over musikken og de under tjuefem klager over de over tretti, og dopapiret er aldri der det skal være. Det er en sjapp. Men du skal ha vokst opp med ett eneste ord for deg sjøl, og det ordet ropt etter en mann med blå matpose på en fergekai, for å skjønne hva den sjappa gjør med en førstegangsreisende.

Jeg ble stående rett innafor døra. Og det jeg husker best er ikke musikken og ikke lyset, det er det kroppen gjorde: den slapp. Skuldrene mine, som hadde stått parkert oppunder øra siden ungdomsskolen, sank ti centimeter på tre sekunder. Det var menn som dansa med menn, og damer som kyssa damer, og ei dragdronning i skranken som var to meter i hælene og bestilte fire øl med en autoritet som kunne styrt Forsvaret, og ingen - ingen - så en ekstra gang på noen. Det fantes ikke noe å avsløre der inne. Jeg

hadde brukt ti år på å bygge et varslingsanlegg, sensorer på alle fingre og i blikket og i stemmen, hele det dyre systemet som passer på hvordan man sitter og hva man ler av og hvor lenge man ser - og så gikk jeg gjennom ei dør i Oslo sentrum og hele anlegget mista signalet. Det suste i meg av all strømmen som plutselig var til overs.

«Du glaner», sa Live og dro meg til baren. «Alle nye glaner. Det er lov.»

Jeg dansa den kvelden. Jeg må nesten le når jeg skriver det, for jeg hadde ikke dansa siden skoleball med Ingrid, jeg trodde ikke kroppen min hadde den funksjonen installert, og så viste det seg at den hadde ligget der hele tida, ferdig montert, og bare venta på trygg strømtilførsel. Jeg dansa som en mann som lærer det på direkten, altså grusomt, og det var det deiligste ved hele kvelden: at det var grusomt og at det ikke spilte noen rolle. En eldre fyr med bart og hawaiiiskjorte danste forbi og ropte «FØRSTE GANGEN?» og jeg ropte «SYNS DET?» og han ropte «JA!» og ga meg high five og danste videre, og det var hele samtalen, og den står igjen som en av de viktigste jeg har hatt.

Og så var det han i baren. Jeg skal ikke dvele, dette er ikke den sjangeren boka - jo, forresten, det er akkurat den sjangeren boka, men ikke ennå, ikke i denne novella. Jeg sier det sånn: det var en fyr i baren, og vi snakka, og han la handa si over mi på bardisken, midt i lokalet, midt i lyset, uten å sjekke rommet først. Uten å sjekke rommet først. Jeg hadde aldri blitt tatt på av noen som ikke sjekka rommet først. Jeg måtte gå på do og stå litt med panna mot flisene, tjueto år gammel, fordi en fremmed hadde latt handa si ligge i fred på en klissete bardisk.

Live fant meg der inne til slutt - damene og homsene deler jo dovaner, det er en av alliansens eldste grunnpilarer - og hun så på trynet mitt og sa: «Går det bra?» Og jeg sa, og jeg husker at jeg

måtte lete etter formuleringa, for det fantes ikke ferdige ord for det heller:

«Det går så bra at jeg ikke har system for det.»

Hun kjøpte en øl til meg og en til seg og skålte og sa: «Velkommen ut, ass. Det var på tide. Du har vært flink lenge nok.»

Du har vært flink lenge nok. Der satt den. For det var jo det jeg hadde vært, i alle år: flink. Flink til å være halv, flink til å føre to logger, flink til å ikke bli sett. Flinkheten min var et livsverk, og den kvelden begynte rivinga, og riving, skal jeg si deg, riving er undervurdert. Alle snakker om å bygge seg opp. Ingen forteller deg hvor sinnssykt godt det er å rive noe man aldri skulle bygd.

Vi tok natt-trikken hjem til Tøyen, Live sovna på skuldra mi med kebab i fanget, og jeg satt og så på Oslo som passerte i vinduet og tenkte at der ute gikk det tusenvis av gutter og menn med varslingsanlegg på full drift, i bygder og blokker og parkeringshus, og at ingen av dem visste at det fantes ei dør der strømmen kunne skrus av.

Det er en sjapp. Klissete gulv, plastglass, dopapir på avveie.

Det er den viktigste bygningen i livet mitt. Begge deler er sant samtidig, og hvis du har lest boka hit, veit du at det er sånn alt det viktigste er.

Gaysir

Jeg har en profil på Gaysir, og hvis mora mi leser dette: det er et diskusjonsforum. Der diskuterer vi. Vi diskuterer så det holder, mamma, flere ganger i uka, av og til to ganger samme natt hvis diskusjonen var god.

Brukernavnet mitt skal jeg ikke ut med, men det inneholder ordet «fjord», for jeg laga det klokka to om natta med Live som konsulent, og hun mente at «fjord» var «autentisk og markedsførbart, du er liksom kortreist», og hun har rett, det viser seg at halve Oslo har flytta hit fra en kyststripe og lengter hjem til vann de ikke orka å bli ved. Vi finner hverandre på det. «Fjord, du og?» Ja. Fjord, jeg og.

Det folk ikke skjønner med sånne steder - de som aldri har trengt dem - er at det ikke først og fremst er et sextorg, selv om det gudhjelpemeg er det òg, og jeg klager ikke, protokollfør at undertegnede ikke klager. Det er et kartverk. Du vokser opp og tror du er den eneste i verden, så den eneste i fylket, så en av kanskje fire i landet, og så logger du inn og der er de: tre tusen pålogga en vanlig tirsdag. Rørleggere i Bodø. Bønder i Valdres, med traktorbilde. Lærere, økonomer, en prest - en prest! - og pensjonister med profiltekster som «enkemann, glad i fjellet, savner å holde rundt noen», som er den setninga på hele internett som har fått meg nærmest til å grine. Man scroller gjennom hele det skjulte Norge, kommune for kommune, og tenker: der er vi. Vi var her hele tida,

hele gjengen, spredt utover som hemmelige nødhavner langs en kyst ingen hadde tegna kart over.

Men jeg skal være ærlig, det er liksom kontrakten i disse bøkene: jeg er der mest for diskusjonene av den andre sorten. Jeg er tjuetre og jeg har ti år å ta igjen, det er sånn jeg regner det, og jeg vet at det er dårlig matematikk og jeg bruker den likevel. Alle jevnaldrende rundt meg fikk øve seg i fred: de fikk klining på ungdomsskolen, kjærestesorg på videregående, hele det statsstøtta pensumet i å være kropp blant kropper. Jeg satt og førte regneark. Så nå tar jeg igjen, med den grådigheten som bare de nykonverterte har, og jeg skal ikke skrive detaljert om det, ikke fordi jeg rødmer, men fordi detaljene ikke er poenget. Poenget er dette: hver eneste gang, også de gangene som var klein eller feil eller ble til en historie Live får servert med frokosten - hver eneste gang er det et under at det går an. At man kan si det høyt, ønske seg noe høyt, og at verden ikke går under av det. Jeg tilbrakte ti år i visshet om at mitt begjær var en bombe som ville ta med seg hele familien i smellen. Det viste seg å være helt vanlig menneskegreier. Man må nesten le. Man må nesten grine. Jeg gjør begge, om hverandre, gjerne på natt-trikk.

Noen møter blir historier. Han som hadde utstoppa ugle i soverommet og MÅTTE fortelle om den i tjue minutter, og jeg som er den jeg er endte med å høre om ugla, hele ugla, og dro hjem uten noe annet enn uglekunnskap og en merkelig fred. Han som viste seg å være fetteren til en fra kurset i - nei, det er en annen bok. Han i Bærum som ba meg snike inn bakveien «på grunn av naboene», og jeg sto i det trappeoppganget og kjente det gamle mørket slå opp som kjellerluk: rommet-som-må-sjekkes, livet på bakveier. Jeg gikk. Jeg skreiv en melding i drosja, som jeg ikke hadde råd til, drosja altså, meldinga var gratis: «Ingen vits. Jeg har gått ut hovedinngangen siden i fjor. Lykke til med naboene.» Arrogant? Sikkert. Men jeg har vært han i Bærum. Jeg var han i Bærum i ti år,

og jeg vet at det eneste som til slutt hjalp, var synet av folk som gikk ut hovedinngangen som om det var normalt. For det er normalt. Det er det mest normale i verden, det tok meg bare et par tiår å få papirene i orden.

Og én gang - dette er den historia jeg egentlig vil fortelle - skreiv det en sekstenåring fra et sted i Sogn. Ikke sjekking, unger sjekker ikke sånne som meg, jeg er antikvarisk for dem. Han hadde sett i en tråd at jeg var derfra omtrent, og han skreiv: «hei. er det verd det å flytte til oslo. er det bedre der. helt ærlig.»

Jeg satt lenge med den. Man skal ikke svare stort og svulstig til en sekstenåring, de har dritt-detektorer av militær kvalitet. Så jeg skreiv det som var sant og kort:

«Helt ærlig: ja. Men det beste er ikke Oslo. Det beste er at du slutter å passe på hva ansiktet ditt gjør. Det kan skje flere steder. Oslo er bare stedet der jeg fikk det til. Hold ut. Du er ikke feil, du er tidlig.»

Han svarte med en tommel. Sekstenåringer, altså. Man gir dem hele hjertet sitt og får en tommel.

Men jeg tenker på ham støtt, han i Sogn. Han ligger vel på et gutterom nå, med telefonen som eneste nødhavn, sånn jeg lå med chatterommet og skinnegang-hjertet. Og et sted der ute ligger det tusen til, og det eneste kartverket de har over sitt eget land, er oss: tre tusen pålogga en tirsdag, rørleggere og prester og enkemenn som er glade i fjellet.

Så jo, mamma. Et diskusjonsforum. Og noe mye større: bevis. Løpende, nattåpent bevis på at vi finnes, at vi alltid har funnes, og at det går an å leve.

Og så av og til deiser to av bevisene sammen ei natt og har det fint. Det får du tåle å vite, mamma. Du med nesa visste det sikkert allerede.

Nachspiel

Det finnes en time av døgnet som er min, og det er nachspielets tredje time, når musikken har gått fra dansbar til sår, når de peneste har dratt hjem med hverandre og de som er igjen er de som ikke vil hjem, og alle forsvara har rent ut av folk, og stua - alltid en stue man ikke kjenner, med IKEA-hylle og én overraskende dyr lampe - fylles av den ærligheten som bare finnes hos fremmede klokka fire.

Jeg er blitt en av dem som blir. Live sier det er fordi jeg «samler», og hun sier det med det psykologiblikket sitt, halvt spøk og hele alvorret under, og hun har rett: jeg samler. Fyll er kjedelig, jeg drikker for mye som alle andre i denne byen på denne alderen, men det er ikke rusen jeg er ute etter, den er inngangsbilletten. Jeg er ute etter timen da folk begynner å fortelle.

Den natta jeg vil skrive om begynte på Elsker, fortsatte hos en fyr som het noe med K på Grünerløkka - vertskapet på nachspiel er alltid noe med K, det er en naturlov - og klokka halv fire satt vi seks stykker igjen i stua hans, og røyken gikk rundt, min røyk, jeg hadde med, det er min valuta på slike bord, jeg ruller og andre forteller, det er en byttehandel eldre enn penger.

Og folka rundt det bordet, du. Ei jente fra Finnmark som var i Oslo på tredje året og fortsatt sa «hjemme» om Vadsø, og som fortalte om mora si som ba henne vente med å si det til faren «til han fikk somla seg ferdig med å bli gammel», og som nå hadde venta i fire år og faren ble bare eldre og aldri ferdig. En fyr på femti pluss, den eldste i rommet, stille hele kvelden, som plutselig fortalte

om åttitallet, om venner - han sa navna, han insisterte på navna, «for ingen andre sier dem lenger» - som ble sjuke og borte i løpet av to år, og hvordan han hadde slutta å gå i begravelser fordi det ble flere begravelser enn bursdager, tjueseks år gammel. Det ble helt stille i stua. Han så seg rundt og sa: «Dere aner ikke hvor mye av det livet dere danser oppå som er bygd av dem. Skål for gutta.» Og vi skålte for gutta, seks stykker klokka fire om natta, for menn som døde før vi ble født, og røyken gikk rundt, og noen grein litt, og K-en henta mer å drikke, og det var den fineste gudstjenesten jeg har vært i.

Det er dette de aldri får med i avisene når de skriver om «utelivet» og «festkulturen» og skal bekymre seg. At nachspielet er stedet der stammen limes. Vi er en flokk uten fødested. Alle andre stammer får historia si servert hjemme, med morsmelka og slektstreffa: her er dine folk, her er sangene, her er de som kom før deg. Vi må plukke vår historie sjøl, i stuer klokka fire, fra fremmede med hver sin bit. Sekstenåringen i Sogn får tommelen sin, jenta fra Vadsø får fortalt om faren, femtiåringen får sagt navna høyt en gang til. Det ser ut som fyll. Det er arkivarbeid.

Og jeg, hva ga jeg? Jeg fortalte om Pran. Første gangen jeg fortalte den historia høyt, om kaia og matposen og latteren min som stoppa et halvt sekund for seint - eller for tidlig, jeg får aldri ordna det regnestykket. Og femtiåringen nikka lenge og sa: «Vi hadde en sånn i mi bygd òg. Alle bygder hadde en. De var oss, sendt i forveien uten utstyr.» Sendt i forveien uten utstyr. Jeg skreiv det på mobilen på do etterpå, sånn jeg gjør med setninger som ikke må bort, jeg har et helt notat fullt, det heter «til seinere», og en dag skal det bli - vel. Det er vel dette her det er blitt.

Jeg kom hjem i sekstida. Oslo i soloppgang på en søndag er en by som later som ingenting, aviser i dører, måker over Youngstorget, og jeg gikk gjennom gatene med den svevende tomheten etter en lang natt og var ikke tom i det hele tatt, jeg var stappfull, jeg bar på

Vadsø og åttitallet og alle navna, hele det muntlige biblioteket som flyttes fra stue til stue om nettene fordi ingen bygde et hus til det.

Live satt oppe med te da jeg kom inn, hun har eksamensangsten sin, vi møtes ofte sånn, hun på vei opp og jeg på vei ned.

«Bra natt?» spurte hun.

Jeg tenkte meg om. «Jeg var i kirka», sa jeg.

«Du lukter som om kirka har røykelov.»

«Det har den», sa jeg. «Det er en veldig god kirke.»

Hun lo og ga meg te, og jeg satt der i morgenlyset og kjente at jeg snart kom til å sovne midt i koppen, og at det hasta ikke, ingenting hasta, søndagen lå der ubrukt og hel.

Man skal visstnok skamme seg over sånne netter. Det er meninga at jeg skal bli voksen og legge dem bak meg, og det kommer jeg sikkert til å gjøre, alt legger seg til slutt, det vet jeg alt om nå.

Men jeg angrer ikke på en eneste av dem. Det var der jeg fikk historia mi. Ingen fødte meg inn i denne stammen.

Jeg ble adoptert, stue for stue, klokka fire om natta, av fremmede med hver sin bit av arven.

Henrik

Henrik var trettini og bodde på Frogner i en leilighet med stukkatur og venskap, og i fire måneder i vinter var jeg - hva var jeg? Vi fant aldri ordet, og det burde vært varsellampa mi, jeg som er ekspert på ting det ikke finnes ord for.

Vi møttes på en bar i Skippergata der jeg egentlig bare var innom for å låne dass, sant og si, og han bød meg en drink som kosta mer enn timelønna mi på lageret, og han visste ting jeg ikke visste at man kunne vite: hva som var godt på et vinkart, hvordan man vinker diskret på en servitør, navnet på arkitekten bak bygninger vi gikk forbi. Han var pen på den velholdte måten, sånn menn er pene når de har hatt råd til å være det lenge, og han lo av vitsene mine, ordentlig latter, og jeg skal ikke lyve i min egen bok: jeg ble smigra så det suste. Tjuetre år fra ei bygd i fjorden, og en voksen mann med manikyr og meninger om barolo syntes jeg var det interessanteste i rommet. Man er ikke laga av stein.

Leiligheten hans var som å gå inn i et interiørblad, og jeg gikk rundt den første kvelden og tok på ting, og han syntes det var sjarmerende, sa han, «du tar på alt, som en unge», og jeg sa at der jeg kommer fra sjekker man kvaliteten på håndverket, og han lo den gode latteren, og i fire måneder var det sånn: jeg var frisk luft for ham, og han var sentralvarme for meg.

Og det var fint lenge. Det skal med, for det er sant: det var fint. Han lagde mat som jeg ikke kunne stave, og vi lå i den store senga hans og hørte på plater - han hadde platespiller, sjølsagt, og jeg som

trodde det bare var faren min som klamra seg til vinyl - og han fortalte om Paris og Berlin og en sommer på Mykonos på nittitallet, og jeg fortalte om fjorden og krabbene og lageret, og han hørte etter, det gjorde han faktisk, det var ikke det som var feilen.

Feilen kom fram i små drypp, sånn feil gjør. Første dryppet: vi møtte noen han kjente på Theatercaféen, et par på hans alder, og han introduserte meg som «en god venn». God venn. Jeg kjente det gamle regnearket åpne seg i magen, cellene lyste opp, gamle formler klare til bruk. Andre dryppet: han syntes London Pub var «litt mye», og Pride var «vel, du vet, jeg er ikke så opptatt av å definere meg». Han var ute, teknisk sett, hadde vært i årevis, men det var en utgave av ute jeg etter hvert lærte å kjenne: ute innafor Ring 2, ute på lukka middager, ute overalt hvor det ikke kosta noe. Han hadde bygd seg et penere skap, med stukkatur, og kalte det diskresjon.

Og tredje dryppet, det som tømte glasset: en søndagsmorgen sa jeg, lett som bare faen, at han burde bli med hjem en helg og se fjorden, møte mamma, hun ville servert ham makrell og sett ham an med nesa. Og Henrik smilte det ferniss-smilet sitt og sa: «Vi har det jo fint sånn som vi har det. Hvorfor komplisere?»

Vi har det jo fint sånn som vi har det. Jeg lå i den dyre senga og hørte på setninga lenge etter at han hadde sovna. Jeg kjente den igjen. Det var min setning. Det var setninga jeg hadde servert Ingrid i atten måneder, servert Joachim i parkeringshus, servert meg sjøl i årevis: vi har det fint sånn, hvorfor komplisere, hvorfor kreve hele livet når man kan klare seg med halve. Jeg hadde brukt ti år på å komme meg ut av den setninga, og så lå jeg her, i verdens fineste sengetøy, på vei inn i den igjen - bare som gjest denne gangen, i en annen manns regneark.

Jeg gjorde det slutt på en tirsdag, over en kaffe han betalte, gammel vane. Han tok det pent, sånn han tok alt pent, det var ingen

scener i Henriks liv, scener var «litt mye». Men helt til slutt, da vi sto utafor og skulle hver vår vei, sprakk fernissen et øyeblikk, og han sa, lavt: «Du har rett, det er det som er det jævlige. Jeg er femten år for gammel til å begynne på det du holder på med. Det er for seint for meg å lære å være sånn som deg.»

Og jeg sa - og jeg mente det, jeg mener det ennå: «Det er ikke for seint. Det er bare dyrt. Det var dyrt for meg òg, og jeg hadde mye mindre å selge.»

Han smilte skjevt og gikk hjemover mot stukkaturen sin, og jeg tok trikken hjem til Tøyen og muggbadet og Live, og jeg husker at jeg satt på trikken og kjente etter om jeg var lei meg, og fant noe annet isteden, noe som ligna mer på det man kjenner når man har vært nære på å kjøre ut men fikk retta opp: hjertebank og takknemlighet i en salig blanding.

For det var det Henrik var, når jeg gjør opp: en utsikt inn i et mulig liv. Det finnes en versjon av meg som ble der, i varmen og venskapet og diskresjonen, og lot seg presentere som god venn i tjue år til. Den versjonen har det sikkert helt greit. Han har det fint sånn som han har det.

Men jeg har stått i et parkeringshus med dugga ruter og kalt det en republikk. Jeg vet hva «fint sånn som vi har det» koster per år, med renter.

Jeg har råd til mye rart nå. Det har jeg ikke råd til.

Skeive dager

Min første parade gikk jeg i regn, og jeg gikk den med hangover og glitter i skjegget - Live sitt verk, hun sto over meg om morran med glitterboksen og sa «dette er ikke valgfritt, det er konfirmasjonen din» - og jeg skal fortelle det som det var, for det var ikke sånn jeg hadde trodd.

Jeg hadde grudd meg. Det er det ingen som forteller om paradene, at det går folk der som gruer seg, at ikke alle danser seg nedover Karl Johan i ren fryd. Jeg hadde vært ute i under et år, og én ting er en pub med vinduer man ikke ser inn gjennom, én ting er et nachspiel i en fremmed stue - noe helt annet er å gå midt i gata, i dagslys, edru som en dommer, forbi titusenvis av tilskuere med kameraer. Hele det gamle varslingsanlegget mitt, som jeg trodde jeg hadde demontert, viste seg å ha nødstrøm: natta før paraden lå jeg våken og tenkte, helt ærlig, tanker som «hva hvis noen fra bygda ser meg på Dagsrevyen». Tjuetre år gammel. Ute for alle som betydde noe. Og fortsatt redd for et kamera i ei folkemengde. Skapet sitter i veggene lenge etter at man har flytta ut, det er det paradene er til for å drive ut, skjønte jeg etterpå. Det er ikke fest. Det er utdriving, med musikk.

Vi gikk med en gjeng fra Live sitt kull pluss noen fra mine netter, en sammenrasket tropp, og det regna fra Spikersuppa og utover, tett vestlandsregn, jeg følte meg nesten hjemme. Og det som skjedde med meg skjedde gradvis, gate for gate, og jeg skal prøve å

få det ned presist, for det er det viktigste jeg har å melde fra dette året:

Første kvartalet gikk jeg som på kamera, stiv i nakken, smilte kontrollert, gikk pent. Sjekka rommet, gammel vane, rommet var en hel by.

Andre kvartalet begynte jeg å se på folka langs gjerdene i stedet for å tenke på hvem som så meg. Og der sto det ikke fiender. Der sto det besteforeldre med regnponcho og flagg. Der sto det småbarnsfamilier der ungene satt på skuldre og vinka som gale, unger som kommer til å vokse opp og tro at dette er normalt, fordi det ER normalt, fordi foreldra deres tok dem med hit i regnet for at det skulle bli det. Der sto det ei dame på min mors alder med et skilt der det sto «GRATIS MAMMAKLEM», og jeg så voksne folk gå ut av toget og få den klemmen og bryte fullstendig sammen i armene på ei vilt fremmed dame, og jeg skjønte at det skiltet fantes fordi det trengs, fordi det står folk i det toget som har mødre som aldri kom på perrongen, og jeg tenkte på mamma som sa «endelig» og måtte se opp i regnet en stund, glitteret rant vel, jeg veit ikke, det regna, det er min forklaring og jeg står på den.

Tredje kvartalet, og dette er det jeg ikke var forberedt på: jeg begynte å gå annerledes. Kroppen tok noen avgjørelser uten å sende søknad først. Skuldrene ned og tilbake. Skrittet lenger. Jeg gikk - det finnes ikke noe bedre ord, og jeg nekter å skamme meg over det - jeg gikk stolt. Og stolthet, viser det seg, er ikke en mening man har om seg sjøl. Det er en gange. Det er noe skjelettet gjør når det får beskjed om at faren er over. Jeg har gått krokete siden ungdomsskolen uten å vite det, og midt på Karl Johan i høljregnet retta en tjue år gammel feilstilling seg opp, og det var ingen seremoni, ingen så det, det var bare en mann blant femti tusen som plutselig brukte hele høyden sin.

Og fjerde kvartalet lo jeg og danste og ropte og var en del av dyret, hele det store, våte, glitrende dyret som åler seg gjennom byen en lørdag i juni og sier: vi er her, vi har alltid vært her, venn dere til det, det går fint, det går faktisk helt fint.

Etterpå sto vi på Youngstorget, klissvåte, og drakk øl som smakte regn, og Live slo armen rundt meg og sa: «Nå, konfirmanten. Hvordan var det?»

Og jeg tenkte på Pran med matposen, som aldri fikk en meter av en eneste gate. Jeg tenkte på femtiåringen fra nachspielet, som gikk her da det var færre folk langs gjerdene og verre ord i lufta, han og de gutta hvis navn han insisterer på å si, de som gikk opp løypa i motvind så jeg kunne gå den i regn og glitter og tro at jeg var modig. Jeg tenkte på sekstenåringen i Sogn, som satt et sted med telefonen og kanskje, kanskje, så et klipp fra dette og flytta sin egen utflytting et halvt år fram i hodet.

«Det var som å levere tilbake noe jeg har lånt», sa jeg.

Live så på meg. «Det der skriver du ned», sa hun. «Det der er til notatet ditt.»

Det er det. Det er hele notatet, egentlig, hele «til seinere», og nå står det her:

Jeg gikk én parade, og den var ikke til meg. Den var betaling. Man går for dem som gikk før, og for dem som ennå ikke tør, og en gang i framtida går det en unge i den gata på grunn av oss, uten å vite navna våre, og sånn skal det være.

Man går. Det er hele greia. Regn eller ikke.

Man møter opp, og man går.

Ingrid igjen

Hun fant meg på Facebook i mars. «Hei du. Jeg er i Oslo i helga. Jeg tror du skylder meg en kaffe.» Punktum, ikke smilefjes. Ingrid har aldri trengt smilefjes, hun mener det hun skriver, det var alltid en av de skumleste tinga med henne.

Hun visste. Det var derfor jeg satt på Åpent Bakeri en lørdag og svetta i ei skjorte jeg hadde brukt tjue minutter på å velge. Alle hjemmefra visste nå, det hadde gått halvannet år, og bygdenettet er raskere enn fiber, så hun hadde visst lenge, og hun hadde venta med å ta kontakt, og det var venteperioden som skremte meg. Folk som tar kontakt med en gang vil vel deg noe. Folk som venter halvannet år har regna på noe.

Hun kom inn døra og var seg sjøl, bare mer: sjukepleier nå, i Bergen, samboer, «han er kjedelig på den gode måten», sa hun seinere, og jeg skjønnte nøyaktig hva hun mente og kjente et stikk av glede på hennes vegne som nesten velta meg, for kjedelig på den gode måten var det eneste jeg aldri klarte å være for henne.

Vi small-prata i tjue minutter, gamle klassekamerater, hvem som var blitt hva. Og så satte hun fra seg koppen og sa, uten opptrapping, sånn hun gjør alt:

«Ok. Nå det egentlige. Jeg har to ting jeg skal si, og du skal høre ferdig begge, og så kan du snakke.»

Jeg nikka. Man nikker til Ingrid.

«Det første», sa hun. «Da jeg fikk høre det - og jeg fikk høre det på butikken hjemme, av mor til Vibeke, det er en egen historie som

du skylder meg en kaffe til for - da ble jeg så sint at jeg måtte sette fra meg handlekurven og gå ut. Og jeg trodde jeg var sint fordi du hadde løyet for meg. Men jeg er sjukepleier, jeg har lært å se etter hvor det egentlig gjør vondt, og det tok meg noen uker å finne det. Jeg var ikke mest sint for løgnen.» Hun så rett på meg. «Jeg var sint fordi jeg brukte to år på å tro at det var meg. Du lot meg slå opp. Du lot meg stå i gangen min og be deg om unnskyldning. Jeg gikk inn i de neste forholda mine og var mindre, jeg dobbeltsjekka meg sjøl i årevis, er jeg for mye, er jeg for lite, når det aldri - aldri, ikke i ett sekund - hadde vært meg. Det er det jeg har trengt å si siden jeg satte fra meg den handlekurven: du tok noe fra meg som var mitt, og det var ikke kjærligheten din, den kunne du ikke rå for. Det var sjølbildet mitt. Det rådde du for.»

Det ble stille. Hun lot det være stille. Sjukepleiere er ikke redde for stillhet, de jobber i den.

Alt i meg ville forklare. Jeg hadde forklaringer på lager til ti år: bygda, tida, Pran, redselen, det fantes ikke ord, det fantes ikke kart. Alt sammen sant. Og jeg kjente at hvis jeg begynte der, hadde jeg gjort det igjen - gjort mitt vondt større enn hennes, en gang til, samme gamle triks i ny innpakning. Så jeg sa det eneste som var mitt å si:

«Du har rett. Alt du sa er sant, og det var meg, og det var aldri deg. Det var feigt, og du betalte for feigheten min, og jeg er lei for det. Ikke lei for at jeg er den jeg er. Lei for at jeg lot deg bære regninga.»

Hun så på meg lenge. Og så nikka hun, ett nikk, som en dommer som godtar et bevis, og sa: «Godkjent. Det var det første.»

«Og det andre?»

Og da - og dette er hele Ingrid, dette er hvorfor hun var det fineste mennesket på videregående og er det ennå - da brøt ansiktet hennes opp i det store smilet, og hun lente seg fram og sa:

«Det andre er at jeg vil høre alt. Alt! Du har vært homo i halvannet år og jeg har måttet få alt brukt via bygdenettet, det er under min verdighet. Er det noen? Har det vært noen? Jeg har venta i halvannet år, begynn på begynnelsen.»

Og så satt vi der i tre timer. Jeg fortalte om Live og glitteret og London Pub og han med ugla - hun lo så hun grein av ugla - og om Henrik, og der lo hun ikke, der sa hun «å, den typen, de finnes hos oss òg», og om paraden i regnet. Og hun fortalte om samboeren og om Bergen og om ei natt på vakta som forandra henne, og et sted underveis skjønte jeg hva som foregikk, hva hun hadde bestemt seg for lenge før hun kom: vi dreiv og bytta. De to åra våre - som hadde ligget i hver vår kjeller som farlig avfall, hennes merka «det var meg som feila», mitt merka «det var jeg som svikta» - vi tok dem opp i dagslys og bytta dem inn mot dette: en vennskap med full historikk. Det er en sjelden vare. Nye venner kjenner bare den nye utgaven. Ingrid kjente den halve gutten, og satt her likevel, frivillig, og ville kjenne den hele.

Da vi skulle gå, ute på fortauet, klemte hun meg hardt og lenge, og så holdt hun meg ut i strak arm og sa:

«En ting til. Neste gang du finner en du er glad i - en ordentlig en, ikke sånne venskap-folk - da vil jeg møte ham. Jeg skal godkjenne ham. Jeg har ansiennitet.»

«Det har du», sa jeg. «Du har ansiennitet på hele meg.»

«Jepp. Jeg var der før deg, nesten.» Hun snudde seg og gikk mot t-banen, og over skuldra, uten å snu seg, ropte hun det siste, sånn at halve Ullevålsveien hørte det:

«Og du! Du var faktisk en fin kjæreste! Det var det som var så forbanna forvirrende!»

Man skal ha flaks for å bli tilgitt sånn. Man skal ha mer enn flaks, man skal ha kjent Ingrid.

Jeg gikk hele veien hjem til Tøyen, det tok en time, og jeg brukte hele timen på å være takknemlig, og det holdt så vidt.

III - BYGDA

Heime

Jeg reiste hjem i tre uker i sommer, første ordentlige heimferden etter at alt var blitt kjent, og jeg satt på toget vestover og kjente på det gamle: at et sted mellom Hønefoss og Gol bytter jeg skinn. Det har jeg alltid gjort, hele Oslo-tida, det skjer automatisk et sted på fjellet - stemmen legger seg, gangen endrer seg, man justerer seg inn mot det man skal møte. Og så tok jeg meg i det, et sted rundt Ustaoset, sitte og forhåndsdempe meg sjøl, og jeg tenkte: nei. Ikke denne gangen. Denne gangen får bygda møte utgaven fra Karl Johan, han med hele høyden. Så gikk jeg av på stasjonen med glitterrester i bagen og skuldrene der de skal være, og mamma sto på perrongen og så meg komme, og det første hun sa var:

«Nå går du som farfaren din. Han gikk òg sånn, som om han eide veien.» Hun tok bagen min før jeg rakk å protestere. «Det kler dere.»

Bygda tok det - og nå skal jeg være presis, for dette er det viktigste referatet i boka - bygda tok det på seks forskjellige måter, og alle sammen samme uka.

Butikken først. Britt Kristin bak kassa, som har visst alt om alle siden vi var ti: hun så meg, ropte «nei, se!», kom rundt disken og klemte meg midt mellom brødhylla og tippekassa, og sa, høyt, med hele køen som vitner: «Så kjekt med litt farge på bygda! Skal du ha med deg kjæreste hjem etter kvart, så seier du frå, så bestiller eg inn skikkeleg kaffe.» Det var hele markeringa. Skikkeleg kaffe. Homofil frigjøring, målt i kaffekvalitet, og køen nikka, og han

gamle bak meg i køen sa «ja, kaffen her er no forferdeleg», og så var saken over i tidenes mest vestlandske panelsamtale.

Så Magnus med gravemaskinene, pappas kompis fra kaia. Han kom borti hagen da jeg hjalp pappa med hengeren, og han sto lenge og småprata om alt anna, sånn de gjør, været og veiarbeidet og en tomt, og så, da han skulle gå, sa han med blikket på hengerfestet: «Du. Det derre med deg. Det går no fint det, veit du.» Og så gikk han. Det er bygdas kjærlighetsspråk, det der. Ni ord, levert sidelengs, med tyngdepunktet i «no». Det går no fint det, veit du. Jeg skal be om å få det på gravsteinen ved siden av det andre.

Og så presten - den gamle presten, ikke hipsterversjonen i Oslo - som stoppa mamma etter gudstjenesten og sa at han «gledde seg over at guten hadde funne fred», og som mamma refererte med et ansikt det ikke gikk an å lese, og vi lot den ligge, den, for fred og fred, det får stå for hans regning, men det var vennlig meint og vennlig tatt imot.

Og så det fjerde, som jeg visste ville komme: han som ikke sa noe. En far i min gamle fotballgjeng, en jeg var konfirmant med, som nå bare nikka stramt på butikken og fant noe interessant i frysedisken. Det finnes såanne. De er færre enn jeg frykta og de finnes, og jeg skal ikke bruke mer enn dette avsnittet på ham, for det har jeg lært av paraden: man går forbi. Man går i hele sin høyde forbi frysedisken, og lar mannen stå der med fiskepinnene sine og det han ikke får sagt.

Det femte var ungdommen. Det er en ny generasjon på kaia nå, de henger der som vi hang, og en kveld jeg gikk forbi ropte en av dem, en sekstenåring med caps: «Du er han som bor i Oslo!» Og så, uten fnis, helt åpent: «Er det sant at du var i paraden? Det var kult.» Det var kult. Herregud. Det som var utenkelig da jeg satt på den kaia, er kult nå, tjuve meter fra der latteren min stoppa et halvt sekund for seint for tjuve år sida. Det går an å reparere steder. Det

visste jeg ikke. Man reparerer dem ved å komme tilbake som seg sjøl og bli stående til de nye ungene tror man alltid har vært mulig.

Midt i ferien gjorde mamma noe uanmeldt, sånn hun gjør de største tinga. Vi var på kirkegården med blomster til farmor, det er fast sommerrutine, hun luker og skurer mose av steinen og refererer slektsnytt til den døde, og jeg står og holder vannkanna. Men da vi var ferdige gikk hun ikke mot porten. Hun gikk innover, mot det nedre feltet, dit vi aldri går, og stoppa ved en liten, flat stein i utkanten, en sånn stein det ikke står mer enn navn og årstall på, og ingen benk ved, og hun sa: «Her ligg han Pran. Eg tenkte du ville vite kvar.»

Jeg hadde aldri tenkt på at han lå her. Man tenker ikke på at de ligger et sted, de som blir borte i utkanten av barndommen. Steinen var rein. Det var det som slo meg: den var nyskura, og det sto friske blomster i vasen, ordentlige, fra hage, ikke fra bensinstasjon.

«Kven steller han?» spurte jeg.

Mamma bøyde seg og plukka vekk et strå. «Eg», sa hun, som om det var et helt vanlig svar. «Me er nokre stykke som byter på. Damene i hagelaget. Han hadde ingen, så me sette han opp på lista.» Ho retta seg opp og såg på steinen, ikkje på meg. «Me byrja med det for ein del år sidan. Omtrent då du flytta.»

Omtrent da jeg flytta. Jeg sto på en kirkegård på Vestlandet og skjønnte at mora mi hadde stelt grava til bygdas ensomme homofile mann i alle de åra sønnen hennes satt i Oslo og ikke fikk sagt det han ikke fikk sagt. Hun visste. Hele tida hadde hun visst, og hun hadde ikke hatt noe sted å gjøre av det, ingen luke å banke på, så hun hadde gjort det eneste hun kunne: hun hadde luka. Hun hadde vaska mose av en stein for en mann ingen var greie med, som en beskjed til ingen, i tilfelle noen en dag skulle komme og kunne lese den.

Vi sto der litt. Så sa hun «sånn, då går me», og tok vannkanna fra meg, og på veien mot porten la hun til, i forbifarten, med kirkegårds-stemmen: «Det var no fint at det ordna seg for deg, gutten min. At du slapp å bli liggande her borte i utkanten.» Og mer blei ikke sagt om den saken, for det trengtes ikke, det var alt sagt, av ei dame med hagehansker, gjennom femten år med mose.

Og det sjette. Pappa.

Vi jobba sammen hele de tre ukene, han hadde spart opp prosjekter til meg, det er sånn han inviterer: en liste. Vi la nytt dekke på brygga, og en kveld, da vi satt på den nye bryggekannten med hver vår pils etter arbeidet, sa han, ut mot fjorden, slik han sier alt som betyr noe:

«Han Pran. Du hugsar han Pran?»

Jeg sa at jeg huska han Pran.

«Eg jobba i lag med han eit år på ferjekaia før eg byrja på verkstaden. Fin kar. Ordentleg kar.» Pappa tok en slurk, lot fjorden ta over ei stund. «Det var ingen som var noko greie med han. Eg var heller ikkje noko greie med han. Eg var ikkje uggrei, men eg var ikkje grei.» Ny pause, lang, en pappas-pause, man skal ikke fylle dem, de er bærende konstruksjoner. «Eg har tenkt på det i det siste, kan du skjøne. At det kunne vore du, fødd tretti år før. At verda kunne ha vore sånn mot deg og. Og at eg då kanskje hadde vore ein sånn som ikkje var noko greie.»

Jeg satt helt stille. Fjorden dreiv med sitt.

«Så det var no det», sa han, og reiste seg, og tok med seg flaskene, og på vei opp brygge-trappa, med ryggen til, kom resten: «Eg er glad verda tok til vet før du kom. Og eg skulle ynskje eg hadde vore føre verda, og ikkje etter. Det er det einaste eg angrar på her i livet som er verdt å nemne.»

Og så gikk han opp og inn, for det var sagt, og mer skulle ikke sies, og det ble aldri nevnt igjen, og det trengs ikke, for jeg har det.

Jeg har det ordrett. En mann fra et mekanisk verksted sto på ei brygge han nettopp hadde bygd om, og gjorde opp for en hel generasjon, ni setninger, med ryggen til, og hvis noen spør meg hva kjærlighet er, kommer jeg resten av livet til å tenke på en rygg i kveldslys på vei opp ei bryggetrapp.

Tre uker. Seks måter. Ei bygd.

Jeg reiste inn igjen med toget en søndag, og et sted rundt Ustaoset kjente jeg etter, av gammel vane, om skinnet begynte å bytte seg tilbake.

Det var ingenting som bytta. Det er samme skinnet hele veien nå, fjord og Karl Johan, samme fyren.

Det tok tjuetre år. Men herregud, som det bærer, når det først er ett.

Even igjen

Det var i de tre ukene hjemme at jeg møtte ham, sjølsagt. Bygder er små og somrene samler, og jeg hadde visst hele tida at det kunne skje, at det på et vis måtte skje, og så skjedde det på det dummeste stedet i verden: på bensinstasjonen, ved pumpene, han med en firmabil fra anleggsfirmaet i Stavanger, jeg med pappas Passat som skulle fylles for mamma.

«Nei», sa Even. «Der er du.»

Han er blitt stor. Ikke tjukk, stor, sånn menn som jobber med kroppen blir, og han hadde firmalogo på brystet og giftingen synlig på handa rundt pumpehåndtaket, og vi sto der, to voksne menn ved hver vår pumpe, og mellom oss lå det ei hytte i skogen, tre ord i hemmelig språk, ei uke i Ryfylke og femten år med nikk.

«Der er jeg», sa jeg.

Han skrudde på tanklokket, tørka henda, og så sa han det som avgjorde alt, og han sa det uten å senke stemmen: «Har du tid til en kaffe? De har ny maskin inne. Britt Kristin skryter sånn av den.»

Skikkelig kaffe. Bygda leverer sine tegn til den som kan lese.

Vi satt ved plastbordet inne på stasjonen, blant bilrekvisita og grillpølser, og først gikk det i det vanlige: jobben hans, anlegg, mye pendling. Kona - han sa navnet, jeg lar det ligge, hun er ikke min å skrive om - de har ei jente på to og en til på vei. Han viste bilde, sånn fedre gjør, telefonen over bordet, og ungen ligna på ham rundt øya, og jeg sa det, og han ble blank og stolt og helt åpen i trynet et øyeblikk, og der, i det øyeblikket, var han ti år og vi bygde hytte.

Så ble det stille. Den store stillheten, den som hadde ligget og venta på oss i femten år. Jeg hadde bestemt meg for lenge sida for at den ikke var min å bryte. Det var han som hadde trukket seg unna den gangen; da fikk det være han som kom tilbake, hvis han ville. Jeg satt og venta og drakk den nye kaffen, som forresten var midt på treet, uansett hva Britt Kristin sier.

«Jeg har tenkt på om jeg skulle ringe deg», sa han til slutt, ned i koppen. «Da jeg hørte det, i fjor. Jeg satt med telefonen flere ganger. Jeg fikk det ikke til.»

«Det er greit», sa jeg.

«Nei, det er ikke det.» Han så opp. «Jeg skylder deg noe. Jeg har visst det lenge, og hvis jeg ikke sier det nå, så blir det aldri, så nå sier jeg det.» Han la de store nevene på plastbordet, som om han skulle løfte noe. «Den uka på hytta. Og tida etterpå. Jeg fraus deg ut. Jeg gjorde det med vilje og jeg visste at jeg gjorde det, og jeg visste at det såra deg, og jeg gjorde det likevel, for jeg var livredd. Ikke for deg. For meg. For at hvis jeg var nær deg, så visste jeg ting om meg sjøl som jeg ikke hadde noe sted å gjøre av. Så jeg kutta deg, og lot deg stå igjen med hele greia aleine, og du var bestevennen min, og du hadde ikke gjort noe galt. Ingen av oss hadde gjort noe galt. Vi var unger.» Han pusta ut, lenge, som etter et løft. «Beklager. Det er ordet. Jeg har hatt det med meg i femten år, og det er ditt.»

Jeg skal være helt ærlig om hva jeg tenkte først, for boka krever det: jeg tenkte på spørsmålet. Det store, det jeg aldri kommer til å stille - om det bare var redsel for det han visste om meg, eller redsel for det han visste om seg. Det er hans land, det der. Jeg har ikke visum, og jeg søker ikke. Noen dører skal få stå som de står, og den som har bodd i skap veit bedre enn noen at man ikke river i andres dører.

Så jeg sa det som var sant og mitt: «Godtatt. Alt sammen. Og du - jeg har aldri vært sint for Ryfylke. Jeg var såra for nikkinga. Det var vennen jeg mista, ikke noe anna. Krabbefisket. Walkietalkien.»

Og da lo han, plutselig og høyt, hele bensinstasjonen så bort på oss. «Walkietalkien! Herregud. Over.» Han sa det, faktisk: «over», som vi alltid sa, og jeg svarte «over og ut, feilmelding, over», som var en av våre tre fraser, og vi satt der ved plastbordet og var elleve år i fjorten sekunder, og det var kanskje de beste fjorten sekundene den sommeren.

Vi prata en time til. Om alt mulig, lett nå, lettere enn på femten år. Da vi sto ved bilene til slutt, sa han: «Neste sommer tar vi ungene med på krabbefiske. Mine altså. Du kan få være onkel. Vi mangler en som kan knuse blåskjell ordentlig, jeg har aldri fått taket på det.»

«Det er fordi du alltid slo for hardt», sa jeg. «Du skal knuse skallet, ikke drepe hele fjæra.»

«Ser du», sa han. «Vi mangler kompetansen.»

Så kjørte han nordover og jeg sørover, og i speilet så jeg firmabilen hans forsvinne bak svingen ved gamleskolen, og jeg kjørte hjem til mamma med full tank og noe oppgjort som hadde stått åpent siden jeg var tretten.

Man får ikke alt tilbake. Vennen fra hytta finnes ikke lenger, like lite som gutten som venta på ham; de er begge bygd om, begge bærer andre ting nå. Men man kan få noe annet, noe jeg ikke visste fantes på menyen: to voksne som ser på hverandre over et plastbord og vedkjenner seg hele historia, uten å bla i den, og avtaler krabbefiske.

Over og ut. Feilmelding retta.

Over.

ute

Til slutt: tittelen. Den er billig, jeg vet det. Ute av skapet, ute på byen, ute blant folk - tre betydninger til prisen av én, sånt skal man visst ikke gjøre i litteraturen, det er for lettvint. Men jeg kommer fra folk som kjøper tre for én når de kan, så tittelen står.

Jeg er tjuefire og et halvt når jeg skriver dette, på kjøkkenet på Tøyen, klokka er kvart på fire om natta og jeg er edru, det er det som er nyheten, det finnes netter da jeg blir hjemme frivillig nå, det begynte i høst. Live sover. Muggen på badet består. I morgen har jeg tidligvakt på lageret, og jeg burde lagt meg for lengst, men jeg satt her med teen og skjønnte plutselig at boka er ferdig, at dette er siste kapittelet, og sånt må man skrive ned mens det er varmt, det har jeg lært i år: alt som ikke skrives ned mens det er varmt, blir borte eller blir løgn.

Jeg begynte å skrive i vinter fordi det renner over. Det er hele forklaringa. Ti år med lokk, og så av med lokket, og så viser det seg at det ikke slutter å strømme bare fordi man har fortalt hovedsaken. Man kommer ut av skapet med én setning, og så bruker man år på å bære ut resten av det som sto lagra der inne: historiene, folka, Pran, køyesenga, parkeringshuset, alt må ut og lufta og sees på, og noen av oss må gjøre det skriftlig, det er visst sann jeg er skrudd sammen. Jeg som trodde jeg var en fyr med hender og ikke ord. Det viser seg at man kan være begge. Det viser seg at man kan være mye rart man hadde avskrevet, når varslingsanlegget først er demontert og strømmen er til overs.

Hva har jeg lært? Man skal ikke avslutte bøker med hva man har lært, sier Live, som leser sånt på studiet, hun sier det er «didaktisk». Men dette er mi bok, og jeg kommer fra folk som sier det de mener før de går, så her er det, lista, du kan hoppe over den hvis du er fin på det:

At skam er leid arbeidskraft. Den jobber ikke for deg, den jobber for de som slapp å kjenne den. Si opp avtalen. Det tar år, og det går.

At mot ikke er en egenskap men en muskel, og at den trenes på idiotisk små ting: en hånd som får ligge på en bardisk. Et brukernavn med «fjord» i. En parade i regn. Ingen av delene ser ut som mot utenfra. Alt sammen var det.

At de som elsker deg stort sett venter på deg. Jeg trodde jeg beskytta dem med taushet. De satt der hele tida, mamma med nesa, pappa med nikket, Karianne med lista, og venta på at jeg skulle bli ferdig med å beskytte dem mot meg. Det er den dyreste misforståelsen i denne boka, og jeg deler den ut gratis: de venter. Flere enn du tror venter.

At noen ikke venter, og at man går forbi frysedisen i hele sin høyde, og at det er alt de skal få.

Og at gleden - dette er det siste og det største, og så skal jeg legge meg - at gleden er alvor. Jeg trodde det var mørket som var Alvoret mitt, og at dansinga og glitteret og nettene var pausene. Det er omvendt. Hver dans på det klissete gulvet er protokollført. Hver latter på et nachspiel er ført inn i regnskapet som Pran aldri fikk åpna. Vi danser med hele den triste historia i kroppen, det er derfor vi danser sånn, det er derfor det ser ut som om livet står om det. Det står om det.

Jeg vet ikke hva som kommer. Jeg er tjuetre, jeg vet ingenting, det er min største kvalifikasjon. Kanskje jeg finner en å bli gammel med, en som tåler heimebygd og makrell og at jeg tar på alt. Kanskje det blir mer kronglete enn som så, kanskje kjærligheten

min kommer til å ta veier jeg ikke kan tenke meg i natt, folk er rarere enn kategoriene sine, det er om lag det eneste jeg har skjønt om folk. Kanskje jeg blir boende i byen, kanskje fjorden drar meg hjem en dag, den ligger der og venter, den har god tid, den har alltid hatt god tid.

Men én ting vet jeg, og det er det denne boka egentlig har prøvd å si på hundre sider, og som jeg like godt kan si rett ut nå, klokka fire om natta, i den didaktiske sjangeren, mens teen blir kald:

Jeg var innafor i tjue år. Innafor gikk det an å overleve. Det var varmt nok, trygt nok, det var til og med fint der, lange perioder, ingen skal få lyve om det.

Men det var ute livet lå.

Det lå her hele tida. Rett utafor døra, midt i regnet, med glitter i skjegget og handa på bardisken og hele det våte, glitrende dyret nedover Karl Johan.

Ute. Det er stedet. Det er hele adressa mi nå.

Kom ut, dere som sitter der ennå, i Sogn og i Bærum og bak stukkatur på Frogner, hver til si tid, ingen skal jages - men kom.

Det er plass. Det er faen meg så mye plass her ute.

Over og ut.

Over.

*Jeg var innafor i tjue år. Det gikk an å overleve der. Men det var ute
livet lå.*

*«Jeg var innafor i tjue år.
Men det var ute livet lå.»*

Han er tjuetre og har ti år å ta igjen. Bak ham ligger fjorden, ei køyeseng i Ryfylke og atten måneder med to telefoner og dugga bilruter. Foran ham: London Pub, nachspielets tredje time, en eldre mann med venskap - og en parade i høljregn.

13 noveller om å komme seg ut - av skapet, på byen, blant folk - og om alle som venta på andre sida: ei mor med nese, en far med ni setninger, ei bygd med overraskende god kaffe.

*«Skam er leid arbeidskraft. Si opp avtalen.»
- fra tittelnovella*

ISBN 978-82-999999-1-1

FURUBORDET FORLAG
TOR ANDREAS MAHLSEN